

Memo

Inkomensondersteuning

Aan Gemeenteraad van Zwolle

Telefoon (038) 498

Van Michiel van Willigen

Datum 3 mei 2024

Onderwerp Uitkomsten onderzoeken i.h.k.v. project Stadspas

Bijlagen

- Bijlage 2a Onderzoek verruiming participatiefonds ihkv project stadspas 1.0
- Bijlage 2b marktverkenning ICT-Aanbieders stadspas 1.0

Inleiding

In de wethoudersmemo¹ over de stadspas die naar de raad verzonden is op 22 november 2023, is een toezegging gedaan voor een onderzoek naar het verruimen van het Participatiefonds. Met dit memo informeren we uw Raad over de resultaten van dit onderzoek en de marktverkenning naar stadspassystemen die is uitgevoerd. In deze nota vindt u op hoofdlijnen de conclusies uit de twee onderzoeken en een beschrijving van de vervolgstappen die genomen worden.

De centrale vraag van het uitgevoerde onderzoek naar verruiming van het Participatiefonds is als volgt geformuleerd: is het verruimen van het Participatiefonds een alternatief voor de introductie van een stadspas bij het behalen van de participatiedoelstelling, en kan dit alternatief de hoge uitvoeringskosten van een stadspas vermijden? Bij de beantwoording van deze vraag is eerst gekeken naar de doelen die bereikt moeten worden met een stadspas. Deze doelen zijn:

- Een betere (digitale) toegang tot inkomensregelingen
- Het vergroten van de participatiemogelijkheden voor inwoners met een laag inkomen;
- Inclusie (meer en betere participatiemogelijkheden voor iedereen)

De vraag die centraal stond bij de marktverkenning was: welke verschillende varianten van een stadspas zijn er beschikbaar in de markt en hoe dragen die bij aan het behalen van de doelstellingen van het project Stadspas?

Kernboodschap

Op basis van de resultaten van bovengenoemde onderzoeken (zie bijlagen) komen we tot een aantal voorlopige conclusies:

1. Een standaard/klassieke stadspas zorgt niet voor een betere digitale toegang tot alle gemeentelijke inkomensregelingen.
2. Een standaard/klassieke stadspas beperkt de keuze in participatiemogelijkheden voor inwoners op het moment dat deze ingezet wordt als vervanging van het huidige Participatiefonds.
3. Een standaard/klassieke stadspas systeem zorgt niet per definitie voor extra inclusie t.o.v. het huidige Participatiefonds.
4. Er is een klein positief effect te verwachten op het gebruik van het Participatiefonds op het moment dat dit in verruimd wordt. Het verruimen van het Participatiefonds verruimt de participatiemogelijkheden alleen voor inwoners die dit aanvragen.

We kiezen een andere oplossingsrichting dan de stadspas.

Datum

3 mei 2024

Toelichting

Graag lichten we toe, hoe de bovenstaande conclusies tot stand zijn gekomen.

Bij uitvoeren van dit onderzoek is niet de nieuwe participatieaanpak van de gemeente Zwolle gevolgd. Wel is input opgehaald bij verschillende maatschappelijke organisaties die in contact staan met de beoogde doelgroep van het project Stadspas. Daarnaast is ook gebruik gemaakt van de uitkomsten van een nog lopend klantreisonderzoek waarin inwoners die behoren tot de doelgroep geïnterviewd zijn over de dienstverlening rond het Participatiefonds.

Een standaard/klassieke stadspas zorgt niet voor een betere digitale toegang tot alle inkomensregelingen.

Uit de marktverkenning naar verschillende aanbieders van stadspassen, blijkt dat geen van de aanbieders een systeem heeft waarmee ook andere inkomensregelingen aangevraagd kunnen worden. Technisch gezien is het niet onmogelijk om dit te realiseren, maar dit zal om een maatwerkoplossing vragen met aanvullende ontwikkelkosten en langere doorlooptijden. Klassieke/Standaard stadpassystemen moeten dus als een op zichzelf staand dienstverleningskanaal gezien worden dat maar beperkt kan integreren met de bestaande e-dienstverlening van de gemeente. Een stadspas is vooral geschikt voor het uitvoeren van participatieregelingen voor verschillende doelgroepen. Met name inwoners die al gebruik maken van verschillende participatieregelingen hebben hier voordeel van. Zij kunnen dan via één systeem beschikken over meerdere participatiebudgetten en dit besteden aan activiteiten/producten die beschikbaar worden gemaakt via het systeem. Het is in dit kader goed om te vermelden dat de Gemeente Zwolle al gebruik maakt van het systeem van Bereken uw Recht. Daarmee kunnen inwoners zelf nagaan voor welke inkomensregelingen zij in aanmerking komen.

Een klassieke/standaard stadspas als vervanging van het Participatiefonds beperkt de keuze in participatiemogelijkheden.

Uit de marktverkenning blijkt dat er grofweg twee type stadpassystemen zijn; de klassieke stadspas en een gemeentelijke webwinkel. Beide varianten hebben gemeen dat de aanbieder van de pas (de gemeente) bepaalt van welk aanbod er gebruik gemaakt kan worden. Daarbij is de aanbieder afhankelijk van de medewerking van partners en ondernemers in de stad/regio.

Er ontstaat dus altijd een beperkter aanbod van participatiemogelijkheden t.o.v. het Participatiefonds waarbij de inwoner dit zelf kan bepalen binnen de kaders van de regeling. Daarnaast is individueel maatwerk met een pas niet of heel lastig te organiseren.

Geen extra inclusie door een stadspas t.o.v. het huidige Participatiefonds.

Door de introductie van een stadspas kunnen geen significante verbeteringen verwacht worden in het bereik en gebruik van participatieregelingen voor volwassenen. Het huidige gebruik van het Participatiefonds onder Zwolse huishoudens die daar recht op hebben ligt rond de 73%. Het bereik van stadspassen ligt gemiddeld bij andere gemeentes hoger (80%). Het daadwerkelijke gebruik van de pas ligt vaak lager. Gemiddeld 63% van de inwoners die een pas hebben, maken er meer dan één keer per jaar gebruik van. Vaak gegeven reden voor het lagere gebruik is dat het aanbod op de pas niet aansluit op de wensen van de doelgroep.

Er is een klein positief effect te verwachten op het gebruik van het Participatiefonds op het moment dat dit verruimd wordt.

Uit onderzoek blijkt² dat de prikkel om gebruik te maken van een regeling toeneemt, naarmate de hoogte van het te ontvangen bedrag stijgt. Het is belangrijk op te merken dat dit gaat om relatieve waarde. Voor mensen met een laag inkomen is de prikkel dus hoger. Er kunnen echter geen voorspellingen gedaan worden wat de effecten van een

Datum

3 mei 2024

verhoging zullen zijn in Zwolle. Een onderzoek naar het verhogen van de landelijke zorgtoeslag suggereert dat een verhoging van 10% een verbetering van gemiddeld 0,8 procentpunten in gebruik zou hebben. Er is dus een stijging in het gebruik te verwachten door het Participatiefonds te verruimen maar dit zal waarschijnlijk geen grote zijn.

Het verruimen van het Participatiefonds verruimt de participatiemogelijkheden van inwoners die het aanvragen.

Het in financiële zin verruimen van het Participatiefonds zal de participatiemogelijkheden verruimen omdat er simpelweg meer activiteiten financieel haalbaar gemaakt worden. Hier moeten wel kanttekeningen bij geplaatst worden. We lopen het risico dat met een verruiming van het Participatiefonds alleen de participatiemogelijkheden van de huishoudens verruimd worden die er al gebruik van maken. Uit gesprekken met professionals van verschillende maatschappelijke organisaties in Zwolle blijkt dat naast gebrek aan financiële middelen ook andere obstakels in de weg staan voor maatschappelijke participatie. Obstakels die genoemd worden zijn: Te laag doenvermogen, wantrouwen jegens de overheid, taalvaardigheid, sociaal isolement en gebrek aan mobiliteit. Het verruimen van het budget haalt deze drempels niet altijd weg.

Vervolg

Op basis van de resultaten van de twee onderzoeken is duidelijk dat een klassieke/standaard stadspassysteem uit de markt niet gaat bijdragen aan het realiseren van de projectdoelstellingen. Ook is het verhogen van het Participatiefonds geen logische stap gezien het beperkte effect op de doelstellingen. Daarom kiezen we ervoor om op zoek te gaan naar andere oplossingsrichting(en) voor de doelstelling (digitale) toegankelijkheid en inclusie van inkomensregelingen. Dit doen we door de ontwerpfase op te starten met een herziene scope en de volgende uitgangspunten:

1. De inwoner en de problematiek die ondervonden wordt rond het aanvragen van inkomensregelingen staat centraal. We focussen hierbij op de inwoners die wel recht hebben op inkomensregelingen maar er geen (of onvoldoende) gebruik van maken en de vrijwilligers en professionals die deze mensen ondersteunen.
2. We innoveren onze dienstverlening rond inkomensregelingen fundamenteel en volgen hierbij landelijke ontwikkelingen rond het tegengaan van niet-gebruik van inkomensregelingen en proactieve dienstverlening. Daarbij onderzoeken we of het mogelijk is om alle inkomensregelingen waar iemand recht op heeft in één keer aan te vragen, binnen de bestaande e-dienstverlening van de Gemeente Zwolle.
3. Tegelijkertijd onderzoeken, valideren en implementeren we verbeteringen in onze bestaande dienstverlening rond inkomensregelingen. Hierbij maken we o.a. gebruik van de inzichten die ontstaan uit de klantreisonderzoeken die reeds uitgevoerd worden.
4. We verkennen de mogelijkheid om in samenwerking met bestaande kortingspassen in de regio te komen tot een aanbod voor huishoudens met een laag inkomen. Dit aanbod moet bijdragen aan de doelstelling om de participatiemogelijkheden te vergroten.

Financiën

De financiële consequenties van het besluit niet verder te gaan met het realiseren van een stadspas moeten nog in kaart gebracht worden. In Q4 zal er een nieuwe indicatie afgegeven worden van de incidentele en structurele kosten en een planning voor het realiseren van de ontworpen oplossing(en).

Datum

3 mei 2024

Communicatie

Verskillende stakeholders zoals de participatieraad, werkgroep inkomensondersteuning maar ook inwoners en organisaties die de afgelopen 2 jaar betrokken zijn geweest bij het project Stadspas zijn apart op de hoogte gebracht.